

Skip og bátar fara á húsagang – og virki sum fara og eru farin!

Tá ið vit so koma til vinnutólini, so er stóðan nógv verri enn nakar droymdi um. Stórir partur av flotanum er farin, og fleiri stórvirki fara sama veg.

Av tí at trupult er at fáa full-figgjað yvirlikt yvir skip og bátar, sum eru farin burtur úr flotanum, liggja bundnir við kei, ella seld til onnur øki í landinum, ella avreiða aðrastaðni enn í Eystur-oyinni, hóast tey eru skrásett her, so loyvi eg mær kortini at koma við hesum fyribils-yvirflitinum yvir bátar og skip seinastu trí árini.

26 skip í hvussu er farin

Gøta: Jupiter, Sjørður Tøllaksson, Ólavur Hviti, Sæm, Gáshólmur, Ólavur Gregersen...

Fuglafjørður: Havgul, Havlot, Havdis, Janus, Litli Lias, Fuglfríðingur...

Leirvík: Guliklettur...

Søldarfjørður: Havørmin...

Saltangará: Nýpan...

Glyvur: Norlandia, Vest-

landia, Norðvíkingur...

Tofir: Nesbúgvín,

Snoddi...

Skála: Skálafjall...

Strendur: Heinaberg, Roc

Amador, Kambur...

Eiði: Vestfart, Morgunroð-

in...

Fleiri aðrir bátar og skip standa til at rúka, og roknast kann tí við at umleið helvtin av øllum flotanum í Eystur-oyinni er burtur um stutta tíð.

Fýra stúrti og 300 fólk

Eftir vuttari tíð mistu uml. 300 fólk arbeiði á fýra virkjum, sum hava verið í vinnu frá fimm árum upp í 30 ár.

Fleiri smærri vinnufyrir-tøkur eru longu steðgaðar, aðrir eru farnar av knóran-um, meðan onnur virki hava ílt við at klára dagin og veg-in.

Men serliga dapurt er tað tá ið stórar fyrirtøkur fara,

fyrirtøkur, sum hava verið í aktivari vinnu í fleiri ár. Her skulu nevast nakrar.

Stovningardagar og starvsfólkatal eru upplýsingar, sum eru fingnir til vega úr virkisráðnum fyrri 1991, sum Menningarstov- an hevur givið út.

Virkin – elsta og yngsta

Fuglafjørður: P/f Brøður Petersen er farið í likvidatión. Felagið, sum er 29 ára gamalt, bleiv stovnað í 1969. 49 fólk arbeiðu á virkinum.

Glyvur: P/f Bakkafrøst er selt á tvingsisssølu. Felagið, sum var 26 ára gamalt, bleiv stovnað í 1966. 62 fólk arbeiðu á virkinum. Samráðingar eru í løtuni um sølu av virkinum aftur.

Tofir: P/f Nykur er stongt eftir boðum frá bankunum. Felagið, sum er 23 ára gamalt, bleiv stovnað í 1969. 94 fólk arbeiðu á virkinum.

Hvør lagnan verður hjá Nyki er enn ógreitt.

Streindur: P/f Stranda Flakavirki hevur ongantíð latið upp síðani summerfrí-tíðina. Felagið, sum er fimm ára gamalt, bleiv stovnað í 1987. Lagnan hjá virkinum er enn ógreið.

Tað er neyvan nakar, sum í dag hevur eitt fullfiggjað yvirlikt yvir hvussu nógv alibrúk eru farin, men tey eru eisini mong. Eisini er trupult at fáa yvirlikt yvir ein-mansfyrirtøkur, sum eru farnar ella hildnar uppát, men tey eru eftir øllum at døma fleiri.

Hvør skal hjálpa!

Fyrirtætin er ein fram-skygd álítandi politisk leiðsla, sum er før fyrri at fáa

í lag skilgøða hjálp frá arbeiðsmarknaðinum og vinnulivinum, umframt at peningastovnar, aðrir stovnar, tryggingar, kommunur – vit øll mugu fáast meira upp í umrøðurnar av samfelagsspurningum.

Men tær miklu avbjóðingarnar, ið føroyska samfelagnum eru fyrri, krevja fyrst og fremst eina leiðslu, sum stýrir í stórum og sleppur í smáum, og sum leggur dent á at endurskapa álitið á ein-staklingin sum stóði undir samfelagnum.

Og vinnulivið er lykilin til økta virðisskapan í búskapinum, og loysnin er tí í stór-an mun broytingar í ríkna vinnulivspolitikkinum. Vit mugu til at skapa eitt fjøl-táttad vinnuliv, ið fer væl við umhvørvinum, og sum í størri mun enn higartil tekur upp avbjóðingina í altjóða kappingini.

Men tað skal fyrst og fremst loysa seg at arbeiða, og í øðrum lagi at spara og í trýja lagi at læra.

Nýskipan. Neyðugt er, at fiskivinnan verður loyst úr almenna búskaparlaga haft-inum við eina figgarligari nýskipan, og at fiskivinnan á sjónum verður umskipað.

Góðir møguleikar eru í at bota um arbeiðsplássini í fiskiðnaðinum uppi á landi; nógvir møguleikar eru eftir at troyta, og fyrst og fremst mugu vit rudda slóð fyrri at ótilvirkaður fiskur ikki verður fluttur av landinum, umframt feskt, ísað flak í stórum nøgdum. Arbeiði kann í størri mun gerast í landinum, eingin ivi um tað.

Ídnaðurin. Í sambandi við ídnaðin uppi á landi er at siga, at eitt væl virkandi

vinnuliv er sjálvsagt ein av grundarsteinunum undir landsins búskapi og menn-ing á øllum økjum. Enn eru fleiri møguleikar eftir at troyta.

Handilsdeild. Neyðugt er at menna um solumøguleikarnar uttanlands, og tí eiga vit eisini at miða framímóti at seta serstaka handilsdeild á stovn, at hava tættari sam-bana við føroysku umboos-stovurnar, og somuleiðis kann møguleikarnar fyrri samstarvi við eitt nú dansk-ar sendistovur úti í heimi.

Heildartiltøk. Neyðugt er tí at búskaparlaga endur-reisnin leggur dent á heild-artiltøk, sum stimbra ilógur, útflutning og vinnu, men samstundis varðveitir og mennir vælferðarsamfela-gið og tryggjar, at byrðarnar verða javnaðar so væl sum gjørligt.

Allir partar. Í búskapar- og figgarpolitikkinum skal dentur leggjast á framfýsni og samvinnuanda í øllum pørtum av samfelag okkara. Einstaki borgarin, einstaka virkið og vinnufelagini mugu fáast at vera meira uppi til tess at loysa trupul-leikarnar.

Samráðingarleiðin. Har samráðingarleiðin er grundfest aðrastaðni er hon aftur fyrri – tað mugu vit við-ganga – misskilt í føroysk-um politikki – við vanlukkuligum fylgjum. Í mong ár hava skiftandi sam-gongur dubbað seg við studningspakkum, skipa, sjúkrahús og skúla pakkum við alsamt ræðuligum figgar-ligum fylgjum fyrri fø-royska samfelagið. Tær hava eirindaleyst og uttan fyrilit misbrúkt ríkið okkara, og forkomið nærum einum

politisk viðmerking

tilfeingi, ið kundi verið bet-ur farið á mongum økjum.

Ikki lætt. Sjálvandi verður tað ikki lætt ella einfalt at skapa álitið aftur á demokrat-iska hugsjónarskotið, men hetta er neyðugt um ikki stýrisskipan okkara skal fara í sor.

Tí er einasta gongda leið burtur úr trupulleikunum, at vit lyfta í felag, og at vit forða fyrri at einstaklingar og fyrirtøkur gera sær dælt av stóðuni.

Nýggjur politikkur krevst

Tað krevst tí ein heilt nýggj-ur politikkur.

– Ein politikkur, ið skerjir møguleika landsstýrisins, lögtingsins og kommunun-ar at skuldarbinda komandi ættarlið.

– Ein politikkur, ið álegg-ur vinnuni ábyrgd av egnum virksemin.

– Ein politikkur, ið skapar javnvág millum útreiðslur og inntøkur.

– Ein politikkur, har eing-in sleppur sær undan sam-felagsskyldu.

Lasse Klein

ina og studningur frá Sjóá-tryggingini og Brunatrygg-ingini, harafturat brúkaragjald. Hetta hevur borið rakstur ein og tær út-byggingar og ilógur, sum stígvist eru framdar so at siga á hvørjum ári, sum nú ráðini hava verið, alt fyrri at menna skúlan. Á figgarlóg-ini fyrri 92 vóru játtaðar skúlanum 200.000,- kr.

Eg veit onki um, at skúlin hevur havt trupulleikar við at laga seg eftir figgarjált-anum higartil dags. Skilji tí ikki viðmerkingar tykkara í hesum sambandi.

Undirvísingarfyrirseting-ar frá Føroya Landsstýri havi eg av góðum grundum

ongantíð sæð, men vónandi koma tær heilt skjótt, og so verða tær fylgdar, sjálvandi.

Tænir tað endamálinum, ber tað væl til at snara orð-ingini hjá mær – um at ogn-a sær teoretiskan kunneika úr lærubókum – til at hóska tykkara niðurstøðu. Sjálv-andi skal skúli eisini til, tað framgongur eisini týðuliga av orðingini.

Brandskúlans sjónarmið er framvegis, at skipað út-búgvingarviðurskifti longu áttu at verið sett í verk við grundarlagi í verandi forú-setningum, og soleiðis til-rættaløgd, at tey kunnu út-viklast og mennast til at hóska teim serligu føroysku umstøðunum og krøvunum – tó uttan at gerast óneyðuga

Kvinnur í Føroyum

Er tað rætt, at onki pláss er á Landssjúkrahúsnum um vikuskiftið til tykkara, um nakað akut gynsekologisk skuldi hent?

Gyn. deild er ein partur av skurðeildini. Um viku-skiftini eru bert 19 seingja-pláss (a B5) bæði til ymisk-ar skurðviðgerðir – til

figgjarkrevjandi. Í hesum sambandi kundu facilitetir-ni á Brandskúlanum verið útnyttaðir betur.

Torfinn Hentze,
Brandskúlin við Áir

skaðatilburðir – til ortopædi og til eygna/oyrna sj. Verður ein kona innløgð akut um vikuskiftið er bert pláss á gongini á B5.

Mánadag til friggjadag kl. 15 hava vit 5 daga deild á A3 við 20 seingjaplássum. Henda deildin arbeiðir væl og hevur í meðal havt 30 sj. til minni og størri skurðvið-gerðir um vikuna. Nú skurðeildin aftur er mink-að (B5 frá 25 til 19 seingja-pláss) hevur 5 daga deildin havt 40 sj. í meðal um viku-na, t.v.s. fleiri akuttar sjúk-lingar og tað er røktarfólk-ið ikki normerað til.

Sjúkar barnakonur hava bert føðideildina at verða innlagdar á, har eru 16 seingjapláss, ofta trøngt og ov ófriðarligt fyrri eina barnakonu við t.d. ov høg-um blóðtrysti.

Mitt uppskot er at vit ráða leiðsluni (politikarum) til at gera eina kvinnudeild burt-urav við 10 seingjaplássum, 4 til sjúkar barnakonur (ei-sini frá Norðuroygggjum og úr Suðri) og 6 pláss til gynsekologiskar sjúklingar.

So verður svarað: ráðini eru ikki – jú, tað ber til at brúka nakrar heilsukrónur meira effektivt og harafturat

við størri trygd. Gevist við akuttu skurð-viðgerðini í Klaksvík um kvøðið og um náttina – barnakonurnar koma til Landssjúkrahúsið og aðrir ógvuliga akuttir og vánaligir sjúklingar verða allikavæl fluttir á Lands-sjúkrahúsið.

Har eru fleiri milliðnir at spara, og lat okkum so fáa eina gyn. deild.

T. H.